

Криза у вітчизняній та світовій банківських сферах показали, що залишилася значна кількість слабких гравців на ринку. Вітчизняні науковці пророкують збільшення кількості операцій по реорганізації банків: це будуть злиття, чи поглинання, чи можливо банківські установи будуть добровільно ліквідуватися. Багато іноземних інвесторів намагаються здійснювати фінансові вливання для підтримання належного рівня капіталізації установ. Але найголовнішим на сьогоднішній день залишається обирати будь-яку прийнятну стратегію реорганізації банків, щоб уникати їхнього банкрутства.

Література

1. *Васильченко З.М.* Комерційні банки: реструктуризація та реорганізація / Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2007. — 528 с.
2. *Вовчак О.Д.* Банківський нагляд і регулювання: світовий досвід / О.Д. Вовчак, Н.М. Руцишин. — Львів: Новий Світ-2000, 2008. — 380 с.
3. Новые требования к капиталу банков России / Олег Кривошапов / Слияния и поглощения. — 04 березня 2010 р. [Ел. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ma-journal.ru/news/69095>.
4. Основні показники діяльності банків України на 1 травня 2010 р. / Вісник Національного банку України. — 2010. — № 6.
5. Реорганізація та реструктуризація комерційних банків: Навч. посіб. / В.І. Міщенко, А.В. Шаповалов, В.В. Салтинський, І.М. Вядрова. — К.: Знання, 2002. — 216 с.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2010 р.

УДК: [658.15:005.934]:303.4

Л. М. Петренко,

асистент,

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглядаються питання, пов'язані з визначенням сутності поняття «фінансова безпека підприємства», встановленням його особливостей як об'єкту управління, виявленням взаємозв'язку категорій «економічна безпека підприємства» і «фінанси підприємств».

Ключові слова. Фінансова безпека підприємства, економічна безпека підприємства, фінансова стійкість, фінанси підприємства, управління.

В статье рассмотрены вопросы, связанные с определением сущности понятия «финансовая безопасность предприятия», определением характерных его особенностей как объекта управления, определением взаимосвязи категорий «экономическая безопасность предприятия» и «финансы предприятий».

Ключевые слова. Финансовая безопасность предприятия, экономическая безопасность предприятия, финансовая устойчивость, финансы предприятия, управление.

In the article is devoted to the vital question — to define a term «financial security of enterprise», to display the most characteristic this special feature as the object of management. The concept «financial security of enterprise» is synthesized by the substance categories «the economic security of enterprise» and the «finance of enterprise».

Key words. The financial security of enterprise, the economic security of enterprise, financial stability, finance of enterprise, management.

В умовах економіки перехідного періоду, що характеризується великим коливанням факторів внутрішнього і зовнішнього середовища функціонування підприємства, загрозам їх фінансовим інтересам з боку окремих суб'єктів господарювання, високим рівнем фінансових ризиків, одним з актуальних напрямків здійснення фінансового менеджменту є управління фінансовою безпекою підприємства.

Найважливіший елемент економічної безпеки за сучасних умов — це, на нашу думку, фінансова безпека. Це насамперед пов'язано з врахуванням домінуючого положення, яке посідає фінансова складова в сучасній економіці. Необхідно відмітити, що фінансова безпека стає найважливішою частиною економічної безпеки підприємства, оскільки тільки той, хто розпоряджається грошовими потоками підприємства, визначає його стратегічний розвиток. Поняття «фінансова безпека» як самостійний об'єкт управління є відносно новим, вивчення якого вітчизняні науковці почали займатися лише в останні десятиліття.

Поняття «фінансова безпека» комплексно та достатньо докладно розглядається сучасними дослідниками на макрорівні, в системі більш загальних категорій — «національної безпеки» або «економічної безпеки країни». На рівні господарюючих суб'єктів комплексне дослідження сутності поняття «фінансова безпека» як самостійного об'єкту управління в сучасній літературі відображення ще не отримало та ідентифікується лише як один з елементів економічної безпеки підприємства. У фінансовому менеджменті достатньо глибоко досліджуються окремі елементи фінансової безпеки підприємства, пов'язані з забезпеченням його

фінансової стійкості, платоспроможності, нейтралізації фінансових ризиків, проте, на нашу думку, в самостійний об'єкт управління «фінансова безпека» також не інтегрована.

Теоретичні та практичні аспекти аналізу і управління фінансовою стійкістю підприємства з різною мірою повноти розглядалися в працях багатьох економістів, таких як: Л. Бернстайн [1], Ю. Брігхем [2], А. Грачев [5], М. Мельник [6], В. Ковалев [7, 8], Р. Сайфулін, А. Шеремет [9] та ін.

Незважаючи на велику кількість робіт серед розглянутих авторами досліджень, можемо зазначити, відсутні ті, котрі б розглядали проблеми фінансової стійкості та безпеки підприємств у взаємозв'язку. Частково це можна пояснити, на нашу думку, тим, що багато питань фінансової безпеки знаходять своє відображення під час розробки фінансової політики підприємства та управлінні фінансами підприємства. Проте, необхідним є цілісний та комплексний підхід до даної проблеми.

Необхідність комплексного підходу до формування фінансової безпеки підприємства, яка забезпечує захист його фінансових інтересів у процесі розвитку, і обумовлюють її виділення в окремий об'єкт управління. Виникає необхідність глибокого вивчення сутності поняття «фінансова безпека підприємства», виявлення найбільш характерних його особливостей як об'єкту управління.

Навіть саме поняття «фінансова безпека» розглядається окремими авторами як синонім економічної безпеки. Але, як зазначається в роботі [10], термін «фінансова безпека» передбачає аналіз та прогнозування широкої сукупності факторів, які визначають стійкість фінансово-банківської системи, котра виявляє загрози та слабкі місця в її функціонуванні для того, щоб зробити більш структурованим та прозорим функціонування всіх елементів даної системи.

Фінансова безпека — це такий стан фінансово-банківської системи, за якого держава може в певних межах гарантувати загальноекономічні умови функціонування державних установ влади та ринкових інститутів [11].

Так, С.Ф. Покропивний [12] вважає, що серед функціональних складових (фінансова, інтелектуальна й кадрова, техніко-технологічна, політико-правова, інформаційна, екологічна, силова) економічної безпеки саме фінансова складова вважається провідною й вирішальною, оскільки за ринкових умов господарювання фінанси є «двигуном» будь-якої економічної системи.

Л.Г. Мельник [6] визначає фінансову безпеку як внутрішньовиробничу складову економічної безпеки.

У фінансовому менеджменті при достатньо глибоких дослідженнях окремих елементів економічної безпеки фінансова безпека підприємства, що пов'язана із забезпеченням його фінансової стійкості, нейтралізацією фінансових ризиків, в самостійний об'єкт управління також не виділена.

Необхідність комплексного підходу до формування фінансової безпеки підприємства, що забезпечує захист його фінансових інтересів у процесі розвитку, обумовлюють її виділення в загальній системі фінансового менеджменту. Отже, розглянемо поняття «фінансова безпека підприємства» як самостійний об'єкт управління.

Поняття «фінансова безпека підприємства» є синтезованим поняттям, яке інтегрує в собі сутнісні характеристики категорій «економічна безпека підприємства» і «фінанси підприємств». Ці категорії достатньо широко розглядаються в сучасній літературі, що дозволяє, на нашу думку, використовувати їх теоретичну базу під час дослідження сутнісних характеристик поняття «фінансова безпека підприємства» як самостійного об'єкту управління. І.А. Бланк [4] пропонує наступні істотні характеристики поняття «фінансова безпека підприємства» (рис. 1).

Рис. 1. Основні сутнісні характеристики фінансової безпеки підприємства як об'єкту управління [4]

Фінансова безпека підприємства є основним елементом системи його економічної безпеки. Провідна роль фінансової компоненти в загальній системі економічної безпеки підприємства визначається наступними основними положеннями:

- фінансова діяльність забезпечує основну форму ресурсного забезпечення реалізації економічної стратегії підприємства;

- операції, пов'язані з фінансовою діяльністю, носять стабільний характер, здійснюються постійно;

- фінансова діяльність відіграє пріоритетну роль у забезпеченні стабілізації економічного розвитку підприємства в цілому;

- ризики, пов'язані з фінансовою діяльністю підприємства (фінансові ризики), за своїми негативними наслідками відносяться до категорії найбільш небезпечних.

Фінансова безпека є системою кількісних та якісних параметрів фінансового стану підприємства, які комплексно відображають рівень його фінансової захищеності. В даній сутнісній характеристиці фінансової безпеки необхідно виділити такі складові [4]:

- фінансова безпека підприємства відображає аспект його певного фінансового стану, відповідно рівень його фінансової захищеності в певний момент часу;

- фінансовий стан підприємства, який характеризує його фінансову безпеку, відображається певною сукупністю параметрів;

- параметри системи фінансової безпеки підприємства вимагають чіткої кількісної і якісної детермінації.

Об'єктом забезпечення фінансової безпеки виступає сформована система пріоритетних збалансованих фінансових інтересів підприємства, які вимагають захищеності в процесі його фінансової діяльності. Дана сутнісна характеристика поняття фінансової безпеки підприємства є досить вагомою, оскільки фінансові інтереси визначають не тільки основу побудови її системи, але й формують напрямки розвитку всієї фінансової діяльності:

- в системі фінансової безпеки підприємства повинні розглядатися тільки пріоритетні фінансові інтереси, котрі відіграють важливу роль у забезпеченні його розвитку;

- система пріоритетних фінансових інтересів повинна охоплювати не тільки поточні, але й довгострокові їх види;

- пріоритетні фінансові інтереси підприємства в системі його фінансової безпеки повинні бути збалансованими з інтересами інших суб'єктів його фінансових відносин.

Основою формування фінансової безпеки підприємства є ідентифікація реальних та потенційних загроз зовнішнього та внутрішнього характеру його фінансовим інтересам. Спрямованість фінан-

сової діяльності підприємства на попередження загроз його фінансовим інтересам становить головну сутнісну характеристику поняття його фінансової безпеки. Загрозами фінансовим інтересам підприємства потрібно вважати такі фактори (умови, дії), які перешкоджають повній реалізації таких інтересів в процесі розвитку підприємства. Тому необхідно акцентувати увагу на наступному:

- загрози фінансовим інтересам підприємства викликані дією не всієї сукупності факторів, котрі впливають на здійснення його фінансової діяльності, а тільки окремих факторів, що здійснюють деструктивний вплив та вимагають ідентифікації;

- у системі фінансової безпеки підприємства ідентифікуються не тільки реальні, але й потенційні загрози;

- поняття фінансової безпеки підприємства включає захищеність його пріоритетних інтересів від загроз не тільки зовнішнього, але й внутрішнього характеру;

- серед усіх ідентифікованих загроз у системі забезпечення фінансової безпеки підприємства акцентуються на найбільш небезпечних їх видах.

Отже, можемо зробити висновок, що розглянуті найсуттєвіші характеристики фінансової безпеки підприємства показують комплексність та складність даного поняття. Детально розглянувши зміст поняття «фінансова безпека підприємства», виявивши найбільш характерні його особливості як об'єкту управління, можна з упевненістю сказати, що фінансова безпека є самостійним об'єктом управління і в загальному вигляді її поняття сформульоване наступним чином [4]: фінансова безпека підприємства — це кількісно та якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних та потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії та створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого росту в поточному та перспективному періодах.

Для розуміння сутності фінансової безпеки підприємства слід з'ясувати її зв'язок з категоріями «розвиток фінансової діяльності (фінансової системи)», «усталеність фінансової діяльності (фінансової системи)».

Розвиток фінансової діяльності є одним з компонентів фінансової безпеки підприємства, оскільки якщо фінансова система підприємства не розвивається, то різко скорочуються фінансові можливості його виживання. Більш того, можна сказати, що без розвитку фінансової системи підприємства фінансову безпеку не

буде забезпечено. При цьому зменшуються і опірність, і пристосованість підприємства до внутрішніх та зовнішніх загроз.

Водночас усталеність фінансової системи і фінансова безпека — це важливі характеристики фінансової системи підприємства. Їх не слід протиставляти, оскільки кожна по-своєму характеризує стан фінансової системи підприємства. Крім того, вони доповнюють одне одну. Так, усталеність фінансової системи підприємства характеризує міцність і надійність її складових, усіх внутрішніх і зовнішніх зв'язків, спроможність витримувати внутрішні й зовнішні «навантаження».

Чим стійкішою буде фінансова система підприємства, тим життєздатнішою буде його фінансова діяльність, тим вищим буде рівень його фінансової безпеки. Порушення пропозицій і зв'язків у фінансовій системі підприємства веде до її дестабілізації, є серйозним сигналом переходу фінансової системи від безпечного стану до небезпечного.

Будь-яке підприємство постійно знаходиться у певному оточенні й вимушене рахуватися у своїй комерційній діяльності з цим фактором, узгоджуючи свої інтереси з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища. Тоді фінансову безпеку підприємства слід розглянути як міру гармонізації у часі та просторі фінансових інтересів підприємства з інтересами складових оточуючого середовища — держави, ринку, конкурентів. Звідси — підприємство тільки тоді знаходиться у належному стані фінансової безпеки, якщо його фінансові інтереси у певній мірі узгоджені з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища.

Отже, сутність фінансової безпеки підприємства, на нашу думку, полягає в здатності самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію, у відповідності з цілями корпоративної стратегії, за умов невизначеності та конкуренції. Тобто, фінансова безпека являє собою такий стан підприємства, який:

- 1) дозволяє забезпечити фінансову стійкість, платоспроможність та ліквідність підприємства в довгостроковому періоді;
- 2) задовольняє потреби підприємства у фінансових ресурсах для стійкого та розширеного виробництва підприємства;
- 3) забезпечує достатню фінансову незалежність підприємства;
- 4) здатне протистояти існуючим та виникаючим небезпекам та загрозам, котрі можуть спричинити фінансові збитки підприємству, змінити небажану структуру капіталу, навмисно ліквідувати підприємство;
- 5) забезпечує достатню гнучкість під час прийняття фінансових рішень;

б) забезпечує захищеність фінансових інтересів власників підприємства.

Умовами забезпечення фінансової безпеки підприємства є:

— високий ступінь гармонізації, узгодження фінансових інтересів підприємства з інтересами навколишнього середовища;

— наявність на підприємстві стійкої до загроз фінансової системи, яка спроможна забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, місії, завдань;

— збалансованість і комплексність фінансових інструментів;

— постійний розвиток фінансової системи.

Отже, на нашу думку, фінансова безпека — визначає граничний стан фінансової системи, в якому повинно знаходитися підприємство для реалізації своєї фінансової стратегії, характеризується здатністю підприємства протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам.

С. Ільяшенко пропонує оцінку рівня фінансової складової економічної безпеки виконувати на основі налізу його фінансової усталеності (стійкості), ступінь якої визначається виходячи з достатньої кількості оборотних (власних або позичкових) коштів для здійснення виробничо-збутової діяльності [13]. Це дуже вузький підхід до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства: крім оборотних коштів, у фінансовій діяльності підприємства задіяні власний капітал, прибуток, інвестиції.

Фінансова безпека підприємства пов'язана із забезпеченістю фінансовими ресурсами (фінансовою забезпеченістю діяльності):

— власним капіталом;

— власними оборотними коштами;

— кредитами і позиками (під власні гарантії чи гарантії держави);

— інвестиціями;

— прямим фінансуванням з бюджету (державні і комунальні підприємства).

Зрозуміло, що чим вище рівень забезпеченості комерційної діяльності фінансовими ресурсами, тим вищим є рівень фінансової безпеки підприємства. але слід також мати на увазі, що рівень фінансової безпеки має бути оптимальною величиною, інакше буде мати місце неефективне використання фінансових коштів за дуже високого рівня фінансової безпеки. Отже, фінансова безпека на-самперед тісно пов'язана з фінансовою стійкістю підприємства.

Фінансова стійкість — одна з важливих характеристик, котра визначає ефективність фінансового управління підприємством. Поняття фінансової стійкості широко використовується при аналізі фінансового стану підприємства та оцінці його інвестиційної

привабливості. Загальна модель умов нормального фінансового розвитку підприємства наведено на рис. 2.

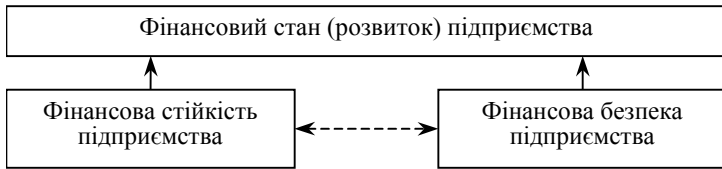

Рис. 2. Загальна модель передумов нормального фінансового розвитку підприємства

З розвитком ринкових перетворень в економіці України з’явилася значна кількість публікацій, присвячена методичним та практичним питанням з визначення фінансової стійкості підприємства. Основою положником розвитку фінансового менеджменту та визначення понять фінансової стійкості був І.А. Бланк [3]. Також даними питаннями займаються Г.О. Крамаренко [14], А.М. Поддєрьогін [15], А.Б. Гончаров [16] та ін.

Ринкові умови господарювання зобов’язують підприємство в будь-який момент періоду часу мати можливість негайно погасити свої зовнішні зобов’язання (тобто бути платоспроможним) або короткострокові зобов’язання (тобто бути ліквідним). У цьому питанні фінансової стійкості тісно пов’язане з його платоспроможністю та ліквідністю.

Фінансова стійкість — комплексне поняття, яке перебуває під впливом різноманітних фінансово-економічних процесів. Формування фінансової стійкості підприємства можна представити у наступному вигляді (рис. 3):

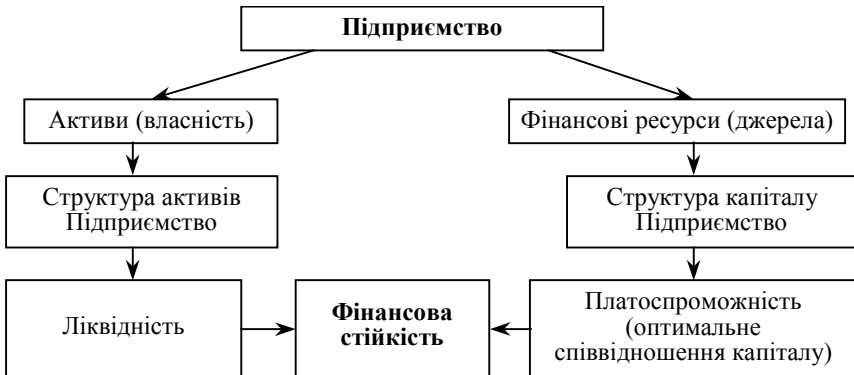

Рис. 3. Формування фінансової стійкості підприємства

Запас фінансової стійкості підприємства є запасом джерел власних коштів за умови, що його власні кошти перевищують позикові (на цьому принципі ґрунтується поняття платоспроможності підприємства). Фінансова стійкість стану підприємства характеризується його фінансовою стабільністю, при якій забезпечується велика частка власного капіталу в загальній сумі фінансових коштів, що використовує підприємство.

Оскільки поняття фінансової стійкості в сучасній науковій літературі є досить спірним, варто навести кілька його визначень різних авторів (табл. 1).

Таблиця 1

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»

Науковець	Визначення категорії «фінансова стійкість підприємства»
Бандурка О.М. [17], Коробов М.Я. [18]	наявність власних фінансових ресурсів (основних і оборотних коштів) не нижче мінімально необхідного рівня для організації виробничого процесу і процесу реалізації продукції
Крейніна М.Н. [19]	стабільність фінансового стану підприємства, що забезпечується достатньою часткою власного капіталу у складі джерел фінансування
Александрова М.М., Кірейцев Г.Г. [20]	показники забезпечення кредиту гарантіями або депозитами позичальника, оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, а також оборотності готової продукції
Швиданенко Г.О. [21]	стан його фінансових ресурсів, їхнього розподілу й використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку й капіталу і збереження платоспроможності та кредитоспроможності за припустимого рівня ризику.
Поддєрьогін Г.Г. [15]	спроможність підприємства за рахунок власних коштів забезпечити запаси й витрати, не допустити невірної кредиторської заборгованості, своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями.
Ізмайлова К.В. [22]	платоспроможність підприємства в значенні потенційної спроможності покрити термінові зобов'язання мобільними активами.

На нашу думку, визначення фінансової стійкості з огляду на спірність цього поняття може мати наступне трактування: фінансова стійкість підприємства — це стабільність фінансового стану підприємства, що забезпечується достатньою часткою власного і позикового капіталу у складі джерел фінансування забезпечення

запасів і витрат, використання якого передбачає своєчасні розрахунки за зобов'язаннями.

Перехід до ринкової економіки обумовив посилення ролі фінансів та визначив їх нове місце в системі господарювання. Більшість ринкових інструментів відносяться до елементів ринкового механізму, тобто входять до складу фінансової системи. Роль і значення фінансової сфери в українській економіці за останні десятиріччя кардинально змінилася. З механізму обслуговування сучасних економічних процесів вона перетворилася в джерело сучасного розвитку економіки та суспільства, а за умов зростаючої глобалізації роль фінансових відносин в світовій економіці все більше посилюється. Фінанси все більше стають достатньо самостійним сегментом економіки, що володіє значним потенціалом. Сучасний стан розвитку економіки характеризується низкою проблем в управлінні підприємством, серед яких однією з важливих можна вважати проблему забезпечення фінансової безпеки.

Література

1. *Бернштейн Л.А.* Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпритация: Пер. с англ./ науч. ред. перевода чл. корр. РАН И.И. Елисеева. Гл. редактор серии проф. Я.В. Соколов. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 624 с.
2. *Бригхем Е.Ф.* Основы финансового менеджмента. — К.: Ника-Центр: Эльга, 1999.
3. *Бланк И.А.* Основы финансового менеджмента. Т.1. — К.: Ника-Центр, 1999. — 592 с.
4. *Бланк И.А.* Управление финансовой безопасностью предприятия. — К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. — 784 с.
5. Инновационное предпринимательство, его риски и обеспечение безопасности/ пособие для предпринимателя // Грачева М.В., Кулагин А.С., Симаранов С.Ю. — М.: АНХ, 2000. — 144 с.
6. Економіка підприємства / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л.Г. Мельника. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. — 648 с.
7. *Ковалев В.В.* Финансовый анализ. — М.: Финансы и статистика, 1995.
8. *Ковалев В.В., Волкова О.Н.* Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учебник. — М.: ТК Велби, Издательство «Прспект», 2004. — 422 с.
9. *Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С.* Финансы предприятий. — М.: ИНФРА — М, 1997. — 343 с.
10. *Грунин О.А., Грунин С.О.* Экономическая безопасность организации. — СПб.: Питер, 2002. — С. 8.
11. *Гусев В.С., Кузин Б.И., Медников М.Д., Соколицын А.С., Степаншин С.В., Федотов А.В., Шульц В.Л.* Экономика и организация безопасности хозяйствующих субъектов: Учебник — СПб.: ИД «Очарованный странник», 2001. — 256 с.

12. Економіка підприємства / За ред. С.Ф. Покропивного: 2-е вд., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2001. — 528 с.
13. *Ільяшенко С.Н.* Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке // Актуальні проблеми економіки. — 2003. — №3. — С. 12—19.
14. *Крамаренко Г.О.* Фінансовий аналіз і планування. — К.: Центр навчальної літератури, 2003. — 224 с.
15. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2000. — 460 с.
16. *Гончаров А.Б.* Фінансовий менеджмент. — Харків: ВД «ІН-ЖЕК», 2003. — 240 с.
17. *Бандурка О.М., Коробов М.Я.* Фінансова діяльність підприємства: Підручник. — К.: Либідь, 1998. — 312 с.
18. *Коробов М.Я.* Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. Навч. посібник. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2000 — 378 с.
19. *Крейнина М.Н.* Финансовая устойчивость предприятия: оценка и принятие решений // Финансовый менеджмент. — №2. — 2001.
20. Фінанси підприємств: Навч. посібник: Курс лекцій / За ред. д.е.н. проф. Г.Г. Кірейцева. — К.: ЦУЛ, 2002. — 268 с.
21. *Швиданенко Г.О., Олексюк О.І.* Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: Монографія. — К.: КНЕУ, 2002. — 192 с.
22. *Ізмайлова К.В.* Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2000. — 152 с.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2010 р.

УДК 332.8

А.Є. Буряченко,

канд. екон. наук, доцент, докторант,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМАТИКА ТА СПОСОБИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ СФЕРИ

У статті доводиться необхідність провадження широкомасштабних реформ у комунальній галузі. Аналізується наявний рівень надання комунальних послуг населенню. Пропонуються можливі способи вдосконалення фінансування комунальної сфери в Україні.

Ключові слова: місцеве господарство, житлово-комунальні послуги, місцевий бюджет, капітальні інвестиції, тарифна політика.